

UNIVERSITATEA „NICOLAE TITULESCU”

FACULTATEA DE DREPT

ȘCOALA DOCTORALĂ

PROTECTIA PENALA A SECRETULUI DE STAT

SI SECRETULUI DE SERVICIU

- REZUMAT -

Coordonator științific

prof. univ. dr. Vasile Dobrinoiu

Doctorand

Pintea Cristian

București

2014

Teza își propune analizarea conceptului de informație clasificată și mijloacele juridice prin care se asigură protecția acesteia. Analiza conceptului de informație clasificată este structurată pe cele două categorii – secret de stat și secret de serviciu –, regulile care trebuie urmate cu ocazia clasificării informației și normele care reglementează procesul de dobândire a dreptului de acces la asemenea informații.

Secretul de stat, ca noțiune tehnico-juridică, este des întâlnită în materia infracțiunilor contra securității naționale. Relațiilor sociale ce se nasc și se dezvoltă în jurul informațiilor secrete de stat, a căror apărare impune stricta lor protecție, reprezintă de altfel obiectul juridic specific în cazul acestor infracțiuni, fie ca parte componentă a ansamblului de relații ce privesc securitatea națională, fie a celor ce privesc bunul mers al activității și interesele legitime ale autorităților publice, instituțiilor publice ori persoanelor juridice ce administrează sau exploatează bunuri proprietate publică.

Potrivit art. 178 alin. (1) C.pen., prin informații secrete de stat înțelegem informațiile clasificate astfel, potrivit legii. Conform art. 15 lit. d) din Legea nr. 182/2002 privind protecția informațiilor clasificate, informațiile secrete de stat sunt acele informații care privesc securitatea națională, prin a căror divulgare se pot prejudicia siguranța națională și apărarea țării.

Clasa secretului de stat se subdivide pe trei niveluri de secretizare, anume:

a) informațiile de nivel strict secret de importanță deosebită – cele a căror divulgare neautorizată este de natură să producă daune de o gravitate excepțională securității naționale;

b) informațiile de nivel strict secret – cele a căror divulgare neautorizată este de natură să producă daune grave securității naționale;

c) informațiile de nivel secret – cele a căror divulgare neautorizată este de natură să producă daune securității naționale.

Deosebirea între nivelurile de secretizare se realizează în funcție de importanța pe care informațiile o au pentru securitatea națională și de gravitatea daunelor posibil a se produce ca urmare a unei divulgări neautorizate. Încadrarea informațiilor secrete de stat se stabilește prin hotărâre de Guvern (art. 24 alin. (3) din Legea nr. 182/2002 privind protecția informațiilor clasificate). Informația concretă își păstrează clasa secret de stat și nivelul fie până la momentul trecerii la un nivel inferior de secretizare, fie până la momentul declasificării.

Conform concepției normative actuale, sunt secrete de stat toate acele informații care, dacă ar fi divulgate, ar aduce daune securității naționale, indiferent dacă ele au fost sau nu declarate ori calificate ca atare printr-o normă juridică.

Deși Codul penal cuprinde incriminări a căror premisă este dată de preexistența **secretului de serviciu** (spre exemplu, infracțiunea de divulgarea

informațiilor secrete de serviciu sau nepublice – art. 304), legiuitorul penal nu a considerat necesar să explice noțiunea nici măcar printr-o normă de trimitere.

Sintagma de ”*informațiile secrete de serviciu*” este definită printr-o normă extrapenală, anume cea de la art. 15 lit. e) din Legea nr. 182/2002 privind protecția informațiilor clasificate, care arată că este vorba despre acele informații a căror divulgare este de natură să determine prejudicii unei persoane juridice de drept public sau privat.

Protecția extrapenală a secretului de serviciu se realizează în conformitate cu dispozițiile H.G. nr. 781/2002 privind protecția informațiilor secrete de serviciu, care trimit în bună măsură la regulile statuate prin H.G. nr. 585/2002 pentru aprobarea Standardelor naționale de protecție a informațiilor clasificate în România. În acest sens, spre exemplu, în materia secretului de serviciu se aplică în mod corespunzător dispozițiile din materia secretului de stat în ceea ce privește clasificarea și declasificarea.

Clasificarea informațiilor reprezintă operațiunea de ordin administrativ prin care acestea sunt încadrate într-o anumită clasă și un anumit nivel de secretizare.

Clasificarea se realizează în scopul protejării informației împotriva acțiunilor de spionaj, compromitere sau acces neautorizat, alterării sau modificării conținutului acestora, precum și împotriva distrugerilor neautorizate. Sistemul de

protecție prin clasificare subzistă atât timp cât dezvăluirea sau diseminarea neautorizată a informației poate prejudicia siguranța națională, apărarea țării, ordinea publică sau interesele persoanelor juridice de drept public sau privat.

Clasificarea informației nu se confundă cu marcarea corespunzătoare a suportului ei material. Informația dobândește caracter secret de stat sau de serviciu în funcție de importanța pe care, prin chiar conținutul său, o are pentru securitatea națională ori pentru persoana juridică care este titularul ei și de gravitatea daunelor ce s-ar putea produce ca urmare a unei divulgări neautorizate. Marcarea reprezintă doar acea operațiune tehnică care are drept scop să atenționeze persoanele care gestionează sau accesează informații clasificate că sunt în posesia unor informații în legătură cu care trebuie aplicate măsuri specifice de acces și protecție (art. 15 din H.G. nr. 585/2002 pentru aprobarea Standardelor naționale de protecție a informațiilor clasificate în România).

Valoarea și importanța informațiilor secrete de stat și secrete de serviciu sunt asigurate prin păstrarea cu strictețe a confidențialității lor, utilizarea acestui tip de date fiind posibilă numai de către persoanele care, în condițiile legii, au dobândit dreptul de a le accesa. **Accesul la informațiile clasificate** este guvernat de principiul necesității de a cunoaște, potrivit căruia dreptul de a intra în posesia unor date secrete se acordă, individual, numai persoanelor care trebuie să lucreze cu astfel de informații pentru îndeplinirea îndatoririlor lor de serviciu.

Cererea pentru dobândirea dreptului de acces la informații clasificate secret de stat se depune – de către conducătorul instituției publice sau, după caz, al societății comerciale din care face parte solicitantul – la Oficiul Registrului Național al Informațiilor Secret de Stat (O.R.N.I.S.S.), care declanșează procedura administrativă a verificărilor de securitate, acestea fiind efectuate de către anumite instituții publice, denumite generic Autorități Desemnate de Securitate.

Procedura de verificare are drept scop identificarea riscurilor de securitate, iar principalele criterii de evaluare vizează trăsăturile de caracter, conduita profesională sau socială, mediul de viață al solicitantului și soțului sau concubinului acestuia.

Pe parcursul verificărilor de securitate se pot constata situații care împiedică accesul solicitantului la informații secrete de stat. Asemenea cazuri de incompatibilitate sunt indicate la art. 159 – 160 din H.G. nr. 585/2002 pentru aprobarea Standardelor naționale de protecție a informațiilor clasificate în România. Unele produc efecte atât în ipoteza în care sunt imputabile solicitantului cât și atunci când sunt imputabile soțului sau concubinului acestuia.

Împrejurarea că s-a dobândit drept de acces la informații secrete de stat (unitatea în cadrul căreia solicitantul își desfășoară activitatea va elibera acestuia o autorizație de acces la informații secrete de stat sau, după caz, un certificat de

securitate, pentru nivelul la care au fost cerute) nu înseamnă că subiectul poate cunoaște orice fel de informații din această categorie.

Potrivit art. 33 din H.G. nr. 585/2002 pentru aprobarea Standardelor naționale de protecție a informațiilor clasificate în România, „accesul la informații clasificate este permis cu respectarea *principiului necesității de a cunoaște (subl. ns.)* numai persoanelor care dețin certificat de securitate sau autorizație de acces, valabile pentru nivelul de secretizare al informațiilor *necesare îndeplinirii atribuțiilor de serviciu (subl. ns.)*”.

În cazuri excepționale determinate de situații de criză, calamități sau evenimente imprevizibile, conducătorul unității poate acorda acces temporar la informații clasificate anumitor persoane care nu dețin certificat de securitate sau autorizație de acces, cu condiția asigurării unui sistem corespunzător de evidență.

Procedura de acces la informații secret de serviciu este mult simplificată față de secretul de stat, rolul principal revenind conducerii instituției publice sau societății comerciale care gestionează respectivele informații.

În România pot dobândi drept de acces la informații secrete de stat și de serviciu inclusiv cetățenii străini, cei români care au și cetățenia altui stat, precum și apatrizii. Conform art. 30 din Legea nr. 182/2002 privind protecția informațiilor clasificate, aceste persoane pot dobândi dreptul de acces în condițiile stabilite prin tratatele internaționale la care România este parte sau prin hotărâre a Guvernului.

Protecția informațiilor clasificate desemnează un ansamblu de reguli ce trebuie aplicate și respectate spre a se preveni divulgarea neautorizată a acestui tip de informații.

În principiu, regulile sunt comune atât pentru informațiile secrete de stat cât și pentru cele secrete de serviciu. Ca aspect diferențial, semnalăm totuși că evidența documentelor secrete de serviciu se ține separat de cea a documentelor secrete de stat și nesecrete, într-un registru special destinat acestui scop.

Legislația română a cunoscut o permanentă evoluție în ceea ce privește protecția, prin mijloacele de drept penal, a secretului de stat și a celui de serviciu, legiuitorul fiind preocupat încă de la edictarea primelor coduri de reglementarea acestei materii.

În ansamblu, constatăm că de-a lungul timpului faptele de divulgare neautorizată a informațiilor secrete de stat au fost incriminate în principiu ca infracțiuni contra securității naționale.

Infracțiunea de **trădare prin transmiterea de informații secrete de stat** este incriminată prin art. 395 C.pen.

Obiectul juridic special este reprezentat de protejarea acelor relații sociale privitoare la securitatea națională, înțeleasă ca ansamblul atributelor de suveranitate, unitate și independență a statului român, a căror ocrotire depinde de păstrarea cu strictețe a secretului de stat și de prevenirea scurgerii de informații

clasificate către puteri sau organizații străine. Infracțiunea are *obiect material* în ipoteza în care informațiile secrete de stat sunt materializate într-un suport fizic concret, precum înscrisuri, desene, fotografii, filme înregistrate pe casete video, CD ori DVD. Nu are relevanță dacă suportul informației este original ori o copie sau o reproducere. Dacă informațiile sunt transmise de către făptuitor nemijlocit, prin viu grai, obiectul material lipsește.

Subiectul activ nemijlocit poate fi numai un cetățean român. Participația penală este posibilă sub toate formele sale (coautorat, instigare, complicitate). În cazul coautoratului, este obligatoriu ca toți cei ce efectează acte de executare nemijlocită să aibă calitatea de cetățeni români; cei ce nu au această calitate vor comite infracțiunea distinctă de spionaj.

Potrivit doctrinei recente, condițiile impuse autorului faptei pentru a fi subiect activ al infracțiunii ar fi cerute și celorlalți participanți. Credem că poate fi exprimată și o altă opinie, ținând cont de natura actelor efectuate de către participant. Dacă în cazul coautoratului, toți coautorii trebuie să fie cetățeni români, în schimb apreciem că instigatorul și complicele pot fi și cetățeni străini sau apatrizi, căci ei nu efectuează acte de executare, ci acte de determinare, de înlesnire sau de ajutor.

Subiectul pasiv al infracțiunii este statul român, ca titular al atributelor de suveranitate, independență, unitate și indivizibilitate care compun securitatea

națională. În secundar, poate să apară ca subiect pasiv și autoritatea sau instituția publică ori societatea națională deținătoare a informațiilor ce au fost transmise de făptuitor puterii sau organizației străine sau agenților acestora.

Elementul material este dat de acțiunea de a transmite asemenea informații, de a le procura sau de a le deține în scopul transmiterii către o putere străină sau organizație străină sau către agenți ai acestora.

A transmite înseamnă a face să treacă de la o persoană la alta, a comunica, a trimite, a remite, a preda, a înmâna, a releva unei alte persoane informații secrete de stat. Procurarea de documente sau date ce constituie secrete de stat desemnează acțiunea de a le achiziționa, culege sau obține pe orice căi. Deținerea de date sau documente secrete de stat presupune faptul de a le avea în posesie, în păstrare, de a le stăpâni.

Deținerea, ca și procurarea, trebuie să îndeplinească aceleași două cerințe esențiale, respectiv să privească date sau documente secrete de stat și să fie efectuată în scopul transmiterii lor către o putere sau organizație străină ori către agenți ai acestora.

Infrațiunea este una formală, *urmarea imediată* fiind starea de pericol pentru securitatea națională.

În modalitatea transmitere, infrațiunea se poate comite atât cu intenție directă cât și indirectă.

Actele preparatorii sunt posibile și sunt incriminate de legiuitor, prin asimilarea lor cu tentativa [art. 412 alin. (2) C.pen.]. Tentativa se pedepsește, cu excepția modalității deținerii, când nu este posibilă.

Înalta trădare este incriminată prin dispozițiile art. 398 C.pen.

Obiectul juridic special este reprezentat de ansamblul relațiilor sociale privitoare la securitatea națională, a căror normală realizare impune respectarea cu strictețe de către înalții funcționari ai statului român a obligațiilor de fidelitate ce le revin față de România.

Subiectul activ al infracțiunii de înaltă trădare poate fi numai președintele României (care este și președinte al Consiliului Suprem de Apărare a Țării) sau un alt membru al Consiliului Suprem de Apărare a Țării. Potrivit art. 5 alin. (2) – (3) din Legea nr. 415/2002 privind organizarea și funcționarea Consiliului Suprem de Apărare a Țării, cu modificările și completările ulterioare, sunt membri ai acestei autorități: președintele Senatului, prim-ministrul Guvernului României (ambii, în calitate de vicepreședinți), ministrul apărării naționale, ministrul administrației și internelor, ministrul afacerilor externe, ministrul justiției, ministrul economiei, comerțului și mediului de afaceri, ministrul finanțelor publice, directorul Serviciului Român de Informații, directorul Serviciului de Informații Externe, șeful Statului Major General și consilierul prezidențial pentru securitate națională.

Norma penală nu pretinde ca faptele să fie comise de acești subiecți în timpul sau în legătură cu atribuțiile specifice calității lor de membri ai Consiliului Suprem de Apărare a Țării, infracțiunea existând indiferent de aceste împrejurări.

Participația penală este posibilă sub toate formele sale. În cazul instigatorilor și complicilor, nu este necesară îndeplinirea calității cerută de lege subiectului activ nemijlocit al infracțiunii.

Subiect pasiv principal este statul, dar în subsidiar pot să apară și autoritățile publice deținătoare ale secretelor de stat ce au făcut obiectul acțiunilor de transmitere către o putere sau organizație străină ori către agenți ai acestora.

Actele preparatorii la infracțiunea de înaltă trădare nu sunt incriminate, nici măcar prin asimilare cu tentativa, întrucât art. 412 alin. (2) C.pen. nu face referire la dispozițiile art. 398 C.pen.

Competența de a judeca infracțiunea de înaltă trădare revine Înaltei Curți de Casație și Justiție [art. 40 alin. (1) C.proc.pen.], indiferent de calitatea subiectului activ, aceasta fiind de altfel și singura situație în care competența instanței supreme este determinată de criteriul material.

Infracțiunea de **spionaj** este reglementată la art. 400 C.pen.

Subiectul activ nemijlocit al spionajului poate fi numai un cetățean străin sau un apatrid, fiind fără relevanță dacă acesta domiciliază ori nu pe teritoriul României. Participația penală este posibilă sub toate formele sale. În cazul

coautorilor se cere ca toți să fie cetățeni străini ori apatrizi. Această condiție nu privește însă și pe instigatori sau complici, care pot fi și cetățeni români.

Conținutul constitutiv al spionajului este identic cu cel al infracțiunii de trădare prin transmiterea de informații secrete de stat.

Spre deosebire de trădarea prin transmiterea de informații secrete de stat, actele preparatorii la infracțiunea de spionaj nu sunt incriminate nici măcar prin asimilare cu tentativa, nefiind expres prevăzute la art. 412 alin. (2) C.pen.

Infracțiunea de **divulgarea secretului care periclitează securitatea națională** este reglementată la art. 407 C.pen.

Obiectul juridic special este reprezentat de relațiile sociale privitoare la respectarea cu strictețe a secretului de stat, relații sociale de care depinde realizarea securității naționale a României. În măsura în care informațiile secrete de stat se materializează într-un suport fizic concret (înscriș, CD etc.), acesta va constitui obiect material al infracțiunii.

Subiectul activ nemijlocit al acestei infracțiuni este calificat, infracțiunea putând fi comisă nemijlocit numai de către un funcționar public (art. 175 C.pen.). Participația penală este posibilă sub toate formele sale.

Subiectul pasiv principal în cazul infracțiunii de divulgarea secretului care periclitează securitatea națională este statul român, iar în secundar poate fi instituția sau autoritatea publică prejudiciată prin comiterea faptei.

În *variante tip* și în cea de-a doua *variantă atenuată* a infracțiunii, *elementul material* este dat de acțiunea de a divulga documente sau date ce constituie secrete de stat.

În principiu, nu contează cine este destinatarul informației. De asemenea, nu are importanță, în principiu, dacă divulgarea documentului sau informației este totală sau parțială.

În cazul variantei tip a infracțiunii și în cazul variantei atenuate prevăzute la art. 407 alin. (2) C.pen., *urmarea imediată* este reprezentată de un pericol concret pentru securitatea națională.

Forma de vinovăție în cazul infracțiunii de divulgarea secretului care periclitează securitatea națională este intenția directă sau indirectă.

Actele preparatorii la această infracțiune nu se sancționează. Tentativa se pedepsește.

Constituirea de structuri informative ilegale este prevăzută de art. 409 C.pen.

Menținerea acestei incriminări în sistemul noului Cod penal este criticabilă, în condițiile în care este incriminată și constituirea unui grup infracțional organizat. În esență, structura informativă ilegală nu reprezintă altceva decât o grupare infracțională care urmărește un scop particular, cel al obținerii ilicite a unor secrete

de stat, astfel că erau suficiente dispozițiile art. 367 C.pen., nefiind necesare cele de la art. 409 C.pen..

Obiectul juridic special este reprezentat de ansamblul relațiilor sociale privitoare la securitatea națională, a căror realizare ar fi grav periclitată prin constituirea și funcționarea pe teritoriul României a unor structuri informative ilegale specializate în culegerea și prelucrarea de informații secrete de stat.

Obiectul material lipsește, de regulă, la această infracțiune.

Subiect activ nemijlocit la această infracțiune poate fi orice persoană fizică responsabilă penal. Sintagma de structură informativă desemnează orice grupare organizată formată din două sau mai multe persoane, care vizează culegerea sau prelucrarea de informații secrete de stat. Cerința subiectului activ plural nu semnifică însă și obligativitatea ca operațiunile de culegere sau prelucrare a informațiilor secrete de stat să fie desfășurate de către toți membrii structurii informative.

Subiectul pasiv principal este statul român, iar în secundar pot fi prejudiciate și autoritățile sau instituțiile publice specializate în culegerea, prelucrarea și valorificarea informațiilor secrete de stat.

La această infracțiune, *elementul material* este reprezentat, alternativ, de următoarele acțiuni: inițierea, organizarea, constituirea de structuri informative, culegerea sau prelucrarea de către acestea de informații secrete de stat.

Urmarea imediată constă în crearea unei stări de pericol pentru securitatea națională, iar infracțiunea este una de pericol.

În ipoteza în care infracțiunea se comite în modalitatea inițiere, constituire sau organizare a unei structuri informative ilegale, forma de vinovăție este numai intenția directă, întrucât art. 409 C.pen. impune urmărirea scopului culegerii de informații secrete de stat. În schimb, în modalitatea culegere sau prelucrare de asemenea informații, fapta se poate săvârși și cu intenție indirectă.

Actele preparatorii și tentativa sunt posibile, dar numai cea din urmă este incriminată.

Infracțiunea de **divulgarea informațiilor secrete de stat** este reglementată la art. 303 C.pen., într-o variantă tip și una atenuată.

Obiectul juridic special este reprezentat de relațiile sociale privitoare la dreptul statului român de a-și apăra și proteja cu strictețe informațiile secrete de stat, inclusiv ca premisă absolut necesară bunei desfășurări a activității de serviciu în cadrul autorităților și instituțiilor publice, regiilor autonome cu capital integral sau majoritar de stat ori al persoanelor juridice declarate ca fiind de utilitate publică.

În măsura în care informațiile secrete de stat se materializează într-un suport fizic concret, acesta va constitui obiect material al infracțiunii, întrucât asupra lui

se exercită activitatea interzisă de norma penală. Dacă informațiile sunt transmise de către făptuitor nemijlocit, prin viu grai, nu există obiect material.

Subiectul activ nemijlocit al infracțiunii este calificat, aceasta putând fi comisă numai de către un funcționar public.

Subiectul pasiv principal în cazul infracțiunii de divulgarea informațiilor secrete de stat este instituția sau autoritatea publică ori persoana juridică de drept public prejudiciată prin comiterea faptei.

În *variantele tip* a infracțiunii, *elementul material* este dat de acțiunea de a divulga informații ce constituie secrete de stat. În *variantele atenuate* prevăzută de art. 303 alin. (2) C.pen., elementul material este dat de o acțiune de deținere, adică de a avea documentul în posesie.

Observăm o diferență între urmarea imediată în cazul variantei tip și cea în cazul variantei atenuate. Astfel, în varianta tip, norma pretinde ca fapta de divulgare să afecteze interesele unei persoane juridice dintre cele arătate la art. 176 C.pen.. În schimb, în varianta atenuată, este suficient ca deținerea să poată afecta activitatea autorităților sau instituțiilor publice ori a unei persoane juridice ce administrează sau exploatează bunuri proprietate publică.

Divulgarea informațiilor secrete de stat se apropie de divulgarea secretului care periclitează securitatea națională prin obiectul juridic special: protecția informațiilor secrete de stat. Ceea ce le deosebește este consecința: afectarea

intereselor sau posibilitatea de a fi afectată activitatea persoanelor juridice arătate la art. 176 C.pen., în primul caz, punerea în pericol a securității naționale, în cel de-al doilea.

În varianta sa tip, divulgarea informațiilor secrete de stat se aseamănă însă prin consecințe și cu divulgarea informațiilor secrete de serviciu sau nepublice, în varianta tip [art. 304 alin. (1) C.pen.]. Ceea ce le diferențiază este obiectul juridic special: protecția informațiilor secrete de stat, în primul caz, respectiv protecția informațiilor secrete de serviciu sau nepublice în cel de-al doilea.

Prin urmare, infracțiunea de la art. 303 alin. (1) C.pen. se apropie prin obiect juridic de cea de la art. 407 C.pen. și prin consecințe de cea de la art. 304 alin. (1) C.pen.. Tocmai de aceea putem afirma că divulgarea informațiilor secrete de stat este mai puțin decât divulgarea secretului care periclitează securitatea națională, căci rezultatul este mai puțin periculos pentru societate, și mai mult decât divulgarea informațiilor secrete de serviciu sau nepublice, căci actul de conduită interzis prin norma penală se exercită asupra unor informații de o importanță mai mare și cu un regim de protecție mai strict.

În varianta tip a infracțiunii forma de vinovăție este intenția, atât directă cât și indirectă. În varianta atenuată, forma de vinovăție este intenția, iar în varianta agravată prevăzută de art. 309 C.pen. forma de vinovăție poate fi atât intenția cât și intenția depășită.

Actele preparatorii și tentativa la divulgarea informațiilor secrete de stat, deși posibile, nu se pedepsesc.

Pentru infracțiunea de divulgarea informațiilor secrete de stat, la art. 303 alin. (3) C.pen. este prevăzută o **cauză specială de impunitate** a cărei arie de incidență vizează varianta atenuată. Astfel, persoana ce deține un document ce conține informații secrete de stat, care poate afecta activitatea uneia dintre persoanele juridice prevăzute în art. 176 C.pen., nu se pedepsește dacă predă de îndată documentul la organul sau instituția emitentă.

Divulgarea informațiilor secrete de serviciu sau nepublice este prevăzută de art. 304 C.pen.

Obiectul juridic special este reprezentat de ansamblul relațiilor sociale privitoare la buna desfășurare a activității în cadrul persoanelor juridice de drept public sau privat, aceasta implicând și protecția informațiilor secrete de serviciu sau nepublice.

Obiectul material lipsește, de regulă, la această infracțiune.

În varianta tip, *subiectul activ* este calificat, legea impunând condiția să fie o persoană care cunoaște informațiile datorită atribuțiilor de serviciu, iar pentru varianta atenuată acesta poate fi orice persoană care îndeplinește condițiile generale ale răspunderii penale și indiferent de modalitatea în care ia cunoștință de respectivele informații.

Subiectul pasiv este unitatea publică sau privată ale cărei interese legitime sunt afectate prin divulgarea informațiilor secrete de serviciu sau nepublice.

Elementul material este reprezentat de o acțiune de divulgare, adică de diseminare, comunicare, dezvăluire, dare în vileag de informații secrete de serviciu sau nepublice.

În varianta tip și cea atenuată, infracțiunea se poate comite atât cu intenție cât și din culpă [art. 305 alin. (2) C.pen.]. În cazul variantelor agravate, forma de vinovăție poate fi și intenția depășită, în condițiile în care făptuitorul urmărește afectarea intereselor legitime ale persoanei juridice deținătoare a informației secret de serviciu, iar consecințele deosebit de grave produse îi sunt imputabile din culpă.

Actele preparatorii și tentativa de divulgare a informațiilor secrete de serviciu sau nepublice, deși posibile, nu sunt incriminate. Infracțiunea se consumă la momentul la care informațiile protejate au ajuns la cunoștința terțului neautorizat, ca urmare a acțiunii făptuitorului.

Neglijența în păstrarea informațiilor este prevăzută de art. 305 C.pen.

Deși textul pare a cuprinde două variante de incriminare, una tip și una asimilată, în doctrină s-a observat că norma de la art. 305 alin. (2) C.pen. reprezintă de fapt o variantă asimilată a infracțiunilor de divulgare a informațiilor secrete de stat și, respectiv, de divulgare a informațiilor secrete de serviciu sau nepublice, pentru ipoteza în care făptuitorul acționează din culpă.

Obiectul juridic special este reprezentat de relațiile sociale privitoare la buna desfășurare a activității de serviciu în cadrul instituțiilor și autorităților publice, care este incompatibilă cu atitudinea neglijentă a funcționarilor publici față de îndatorirea protejării secretelor de stat.

Atunci când comportamentul neglijent a condus la distrugerea, alterarea, pierderea sau sustragerea unui document ce conține informații secrete de stat, acesta va constitui *obiectul material* al infracțiunii.

Subiect activ al acestei infracțiuni poate fi numai un funcționar public, având în vedere că secretele de stat sunt gestionate numai în cadrul instituțiilor și autorităților publice.

Subiectul pasiv este reprezentat de unitatea ale cărei interese legitime au fost lezate ca urmare a neglijenței funcționarului.

Fiind o infracțiune comisă din culpă, neglijența în păstrarea informațiilor este susceptibilă numai de participatie improprie, în condițiile art. 52 C.pen..

Elementul material constă în comportarea neglijentă a funcționarului public căruia i-au fost încredințate secrete de stat și care nu ia măsurile care se impun pentru asigurarea protecției acestora.

Dispozițiile art. 305 C.pen. impun ca neglijența să aibă o anumită consecință, constând în distrugerea, alterarea, pierderea sau sustragerea

documentului secret de stat, ori în prilejul dat unui terț să afle neautorizat o asemenea informație.

Infracțiunea fiind una ce se comite din culpă, actele preparatorii și tentativa nu sunt posibile. Consumarea intervine la momentul la care, datorită atitudinii neglijente a făptuitorului, se produce una dintre urmările prevăzute de lege.

Forma de vinovăție este culpa, în ambele sale modalități (cu prevedere sau simplă).

* * *

Teza de doctorat și-a propus nu numai să argumenteze valoarea informației în general, dar, în particular, s-a axat – din perspectiva dreptului ca știință – pe valoarea informației clasificate. Sub acest aspect, am optat pentru o structurare pe două mari problematici: cum intră o persoană în posesia informațiilor clasificate și cum trebuie să le gestioneze, respectiv care sunt mijloacele de a proteja informația și cum se sancționează diseminarea ei neautorizată.

Atunci când vorbim despre valoare vorbim și despre protejarea ei. Astfel, pentru a-și dovedi utilitatea, informațiile clasificate trebuie să fie protejate, iar aceasta presupune înainte de toate o normare clară și amănunțită a accesului la acest tip de informații, a modului de lucru cu ele și a sancțiunilor care intervin în ipoteza încălcării acestor reguli.

Legislația română a cunoscut o permanentă evoluție în ceea ce privește protecția, prin mijloacele de drept penal, a secretului de stat și a celui de serviciu, legiuitorul fiind preocupat încă de la edictarea primelor coduri de reglementarea acestei materii.

Nu întotdeauna s-a reușit însă instituirea unor reguli suficient de accesibile, diferitele concepții politico-sociale care s-au succedat în societate imprimând un caracter mai degrabă ambiguu cu privire la materia ”secretelor”.

Per ansamblu considerăm că, deși s-au realizat pași importanți în reglementarea unei materii dificile și până nu demult exclusă atât dezbaterii publice în general cât și coordonatelor juridice în particular, totuși se impune în continuare un efort de îmbunătățire a legislației astfel încât să se ajungă la o mai bună corelație între un domeniu dedicat prin excelență secretului și cel al principiilor de drept ale unei societăți democratice.